

Ale kommun

kommun@ale.se

Rektorn vid Nolskolan

ase.wall@ale.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Nolskolan
i Ale kommun

Tillsyn i Nolskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Ale kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Nolskolan besöktes av Skolinspektionen den 3 oktober 2012.

Fakta om skolan

Nolskolan är belägen i orten Nol i Ale kommun. Vid Nolskolan finns vid tillfället för tillsynen 240 elever, fördelade på förskoleklass och grundskolans årskurser 1-5. Vid skolan finns också fritidshem. Verksamheten vid Nolskolan är organiserad i åldershomogena klasser. Den pedagogiska personalen utgör ett arbetslag.

Skolan redovisar vid tillsynen en sammanställning av måluppfyllelsen, årskursvis, från vårterminen 2012. Där framgår bland annat hur stor andel elever i årskurs 3 som bedömdes nå kunskapskraven i de ämnen där det finns nationellt fastslagna kunskapskrav. Siffrorna varierar mellan som lägst 81 procent i ämnet svenska och som högst 91 procent i de samhällsorienterande ämnena (SO).

Helhetsbedömning

Skolans rektor driver på ett tydligt sätt verksamhetens utveckling och har tillsammans med personalen identifierat en rad utvecklingsområden som arbetet nu fokuserar på. Nolskolan har sedan Skolinspektionens förra tillsyn, år 2008, utvecklats på många plan. Dock finns behov av att verksamheten utvecklas ytterligare, exempelvis i sitt arbete med elevernas individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen. Genom en tydlig uppföljning av varje elevs kunskaper på individnivå, skapas grunden för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete där sammanställningar av måluppfyllelsen på grupp- och skolnivå kan ligga till grund för analyser och riktlinjer i det fortsatta arbetet. Vid tillsynstillfället pågår ett utvecklingsarbete vid skolan beträffande elevernas skriftliga omdömen och formativ kunskapsbedömning. Genom att utveckla sin bedömarkompetens kan skolan förbättra sina möjligheter att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som bland annat ska ta sin utgångspunkt i elevernas måluppfyllelse. Som framgått ovan har skolan identifierat några utvecklingsområden som står i fokus för arbetet läsåret 2012/13. Det saknas dock vid skolan en rutin som säkerställer att rektor rapporterar verksamhetens utvecklingsbehov till huvudmannen. Om huvudmannen inte får signaler om vilka behov en verksamhet har försvinner en central del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Det finns variationer i studieron mellan olika klasser och skolan arbetar aktivt med att säkerställa att alla elever får tillgång till en god lärandemiljö.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som huvudmannen måste åtgärda för att eleverna ska nå så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ale kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Ale kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Vid Nolskolan ges eleverna skriftliga omdömen av sammanfattande karaktär i ämnesblocken samhällsorienterande respektive naturorienterande ämnen, istället för omdömen i varje enskilt ämne (vilket är ett krav från och med årskurs 4 och uppåt). I några av de exempel på skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av framgår elevens nivå utifrån kunskapskraven och vad det fortsatta arbetet ska inriktas mot. I andra skriftliga omdömen är kopplingen till kunskapskraven inte tydlig och av elevernas individuella utvecklingsplaner framgår inte alltid hur skolan avser arbeta för att eleverna ska utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Av den dokumentation skolan sänt in till Skolinspektionen inför tillsynen framgår att arbetet med skriftliga omdömen och formativ bedömning är ett av fyra fokusområden för läsåret

2012/13. Vidare framgår bland annat att skolan i sitt arbete vill säkerställa att elevernas skriftliga omdömen ska utgå från kunskapskraven och de förmågor som barnen ska utveckla och att alla elever på Nolskolan ska ha skriftliga omdömen som följer samma struktur (webbverktyg) och som bygger på hur förmågorna ska utvecklas genom att eleverna ska få kontinuerlig och uppdaterad formativ bedömning av lärarna.

Av utredningen framkommer att eleverna i årskurs 4 och 5 inte ges skriftliga omdömen i alla enskilda ämnen de undervisats i. Vidare framkommer att de skriftliga omdömena inte alltid tydligt visar elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och att det inte alltid framgår hur skolan avser arbeta för att eleverna ska utvecklas så långt som möjligt. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ale kommun en anmärkning.

Ale kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 30 mars 2013.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Utformningen av inflytandet anges inte i planeringen av verksamheten och skolan har inte en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad

Motivering

Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten. Rektor har ansvaret för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Vid samtal med elever ger de exempel på att de i något ämne ges möjlighet att vara delaktiga i planeringen av undervisningen. Detta säger eleverna dock vara ett undantag och i de allra flesta ämnena säger eleverna att det är läraren som berättar vad eleverna ska arbeta med och att eleverna inte varit med och disku-

terat hur de ska arbeta för att nå de kunskapskrav som finns i läroplanen. Enligt lärarna är det upp till varje pedagog att avgöra hur de ska arbeta med elevernas inflytande över utbildningen och att det förts diskussioner på skolan kring hur eleverna ska kunna göras delaktiga i den pedagogiska planeringen. Någon av lärarna berättar att eleverna tidigare varit med i planeringsarbetet. Läraren och eleverna har då tillsammans tittat på vad eleverna ska kunna i ett ämne och eleverna har fått ge förslag på hur de ska arbeta för att nå kunskapskraven. Enligt läraren har detta exempel på arbete med att ge eleverna inflytande över utbildningen inte kommit igång ännu denna termin. Enligt rektor ska eleverna få vara med och bestämma hur de vill arbeta i samband med pedagogisk planering. Vidare berättar rektor att elevinflytande finns med som en stående punkt på dagordningen och att elevrådet har till uppgift att diskutera elevinflytande på sina möten.

Av utredningen framgår att skolan saknar en gemensam plan för att elevernas inflytande ska öka utifrån ålder och mognad. Då det vid skolan finns exempel på att eleverna ges ett aktivt inflytande över utbildningen och rektor redogör för ett pågående arbete med att sätta fokus på elevinflytande, samt särskilt betonar vikten av att eleverna är delaktiga i den pedagogiska planeringen, bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

1 kap.10 § samt 4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolans plan mot kränkande behandling omfattar inte en redogörelse av föregående års åtgärder.

Motivering

Enligt skollagen åligger det huvudmannen att se till att det varje år upprättas en plan som anger de konkreta åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska också innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I skolans plan mot kränkande behandling redovisas resultatet av en kartläggning som gjorts i syfte att identifiera vilka åtgärder som behövs för att före-

bygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Vidare finns i planen en uppräkningslista av de planerade åtgärder och insatser som ska genomföras det kommande året och några av insatserna tar sin utgångspunkt i resultatet av den genomförda kartläggningen. I planen saknas dock en redovisning av hur föregående års insatser genomförts. Enligt skolans lärare och rektor sker det fortlöpande muntliga uppföljningar av de åtgärder som genomförts i enlighet med planen. I planen finns en rutin som beskriver att uppföljning och analys av det gångna årets arbete ska redovisas i nästkommande års Plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Av utredningen framgår att det i skolans plan mot kränkande behandling saknas en redogörelse av hur föregående års insatser genomförts. Då det av utredningen bland annat framkommit att skolans lärare och rektor fortlöpande utvärderar effekterna av sitt värdegrundsarbete, samt att eleverna vid tillsynstillfället inte uttrycker annat än att de är trygga i sin skola bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor tar inte tillräckligt ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektor tar inte tillräckligt ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektor för att skolenhetens resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektor ansvarar även för att kvalitetsarbete genomförs på enhetsnivå och att det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras. Enligt skollagen ansvarar rektor för att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Av den dokumentation som rektor sänder in till Skolinspektionen inför tillsynen framgår vilka områden skolan avser att fokusera på under läsåret. Där framgår också hur skolans rektor styr, och involverar personalen i, skolans kvalitetsar-

bete. Exempelvis ger rektor personalen i uppdrag att redovisa hur arbetet med skolans fokusområden fortlöpt, vilka resultat skolan nått, vad som är orsaken till de uppnådda resultaten, samt vilka förändringar personalen tänker vidta för att nå ett bättre resultat nästa år. I intervju med rektor framgår att hon har en tydlig uppfattning av vilka områden skolan behöver prioritera och utvecklas inom. Vid intervju med lärarna framkommer att de anser att rektor är tydlig i sin ledning av skolans utveckling och att de är involverade i skolans utvecklingsarbete. Av skolans dokumentation framgår dock inte om det är en analys av verksamhetens måluppfyllelse som ligger bakom valet av fokusområden och det finns vid skolan få dokument som visar om och hur skolan analyserar sina resultat. De dokumenterade analyser av måluppfyllelsen som skolan redovisar har fokus på resultaten vid de nationella ämnesproven och ämnena matematik och svenska. För övriga ämnen har skolan inte redovisat hur de utifrån en analys av sina resultat sätter in åtgärder i syfte att förbättra elevernas måluppfyllelse. Intervjuer med personal och dokumentstudier visar att värdegrundsarbetet kontinuerligt följs upp och utvärderas, men att detta arbete inte alltid dokumenteras.

I intervjuer med rektor framkommer att skolan redovisar resultaten vid de nationella ämnesproven till huvudmannen. Vidare framkommer att skolorna av huvudmannen uppmanas att upprätta en enhetsplan där verksamheten beskriver sitt arbete utifrån centralt fastslagna rubriker. Någon rutin för att i övrigt rapportera skolans övergripande utvecklingsbehov till huvudmannen finns enligt rektor inte.

Av utredningen framgår att rektor inte tar tillräckligt ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Nolskolan behöver utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete genom att analysera måluppfyllelsen i samtliga ämnen som ingår i utbildningen. Skolan behöver också utveckla dokumentationen av sitt kvalitetsarbete så att den tydligt omfattar även värdegrundsarbetet, samt säkerställa att det finns en rutin som gör att skolans utvecklingsbehov rapporteras till huvudmannen. Då tillsynen visar att det finns pågående processer i skolans kvalitetsarbete i syfte att förbättra måluppfyllelsen och skolans rektor påbörjat en systematisering av kvalitetsarbetet ser Skolinspektionen överträdelsen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

4 kap. 4-7 §§ skollagen

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har konstaterats brister för vilka Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen (2010:800).

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Eleverna har inte tillgång till utrustning, böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas

Motivering

Enligt skollagen ska för utbildningen de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen och andra författningar.

Vid intervju uppger rektor att skolan saknar viss utrustning som behövs för att eleverna ska ges förutsättningar att nå kunskapskraven i ämnet musik. Vidare framkommer att rektor, genom att under perioder låna musikinstrument från en annan skola, anser att eleverna ges möjligheter att nå kunskapskraven. Rektor uppger också att hon lånar NO-material från Himlaskolan så att eleverna kan få den undervisning de har rätt till, men att skolan saknar salar som är anpassade för vissa experiment som lärare vid skolan måste avstå från att genomföra inom ramen för NO-undervisningen. Skolans egna sammanställningar av elevernas måluppfyllelse visar att samtliga elever bedömdes utvecklas i riktning mot kunskapskraven för årskurs 6 i ämnet musik. I NO-ämnena var det ett fåtal elever som ej bedömdes nå kunskapskraven för årskurs 3.

Skolinspektionen konstaterar att skolans rektor genom att låna material från en annan skola vidtagit tillfälliga lösningar i syfte att ge eleverna tillgång till utrustning, böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Tillsynen visar att rektor är medveten om att detta inte är en långsiktig lösning. Eftersom det inom rektors enhet saknas tillgång till den utrustning som krävs har rektor startat ett arbete för att lösa situationen på ett mer varaktigt sätt. Skolinspektionen avstår därmed från ingripande och förutsätter att alla elever framöver har tillgång till de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Författning

2 kap. 10 och 35 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Magnus Jonasson och undervisningsråd Kristina Svensson.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Mats Aronsson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).